

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 04/00624

HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I ALKOHOLLOVEN

Saksbehandler: Petter Kjendalen	Arkiv: U6 &18
Saknr.: Utvalg	Møtedato
0014/04 Formannskapet	24.02.2004

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Formannskapet tar til orientering de justeringer av alkoholoven som nå blir fremmet. Når både alkoholoven og serveringsloven revideres omtrent samtidig, ville det både for kommunene og alle som har et ansvar i forhold til det å drive et skjenkested vært betydelig enklere å forholde seg til gjeldende regelverk dersom de to lover nå hadde blitt samlet i en. Det må likevel betegnes som et skritt i riktig retning at krav til vandel er skjerpet og samordnet med serveringsloven.
2. Noen av de forslag som fremmes må oppfattes som en liberalisering, der det er tatt hensyn til den generelle samfunnsutviklingen og holdningsendringer i befolkningen. Når det foreslås endringer i §§ 1-3 og 4-2, som omhandler definisjon av alkoholholdig drikk og ulike bevillingstyper for skjenking, burde også § 4-4 endres slik at forbudet mot skjenking av all alkoholholdig drikk blir som for alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent. - Det er grunn til å anta en slik endring av loven vil ha helt marginal innvirkning på totalforbruket av alkohol.
3. Etter at lovendringer er vedtatt og forskrifter til loven er revidert forutsetter kommunen at departementet utarbeider nytt rundskriv om alkoholoven med følgende innhold:
  - Lovens bestemmelser med kommentarer i form av merknader til de enkelte paragrafer.
  - Forskrifter gitt med hjemmel i loven med kommentarer.
  - En liste over opplysninger bevillingsmyndighetene kan be om fra søkere av salgs- og skjenkebevillinger.Rundskrivet sendes kommunene og gjøres tilgjengelig på Internett.

Behandling/Avstemming i Formannskapet den 24.02.2004 sak 0014/04

Forslag til vedtak ble enst. vedtatt.

VEDTAK:

1. Formannskapet tar til orientering de justeringer av alkoholoven som nå blir fremmet. Når både alkoholoven og serveringsloven revideres omtrent samtidig, ville det både for kommunene og alle som har et ansvar i forhold til det å drive et skjenkested vært betydelig enklere å forholde

seg til gjeldende regelverk dersom de to lover nå hadde blitt samlet i en. Det må likevel betegnes som et skritt i riktig retning at krav til vandel er skjerpet og samordnet med serveringsloven.

2. Noen av de forslag som fremmes må oppfattes som en liberalisering, der det er tatt hensyn til den generelle samfunnsutviklingen og holdningsendringer i befolkningen. Når det foreslås endringer i §§ 1-3 og 4-2, som omhandler definisjon av alkoholholdig drikk og ulike bevillingstyper for skjenking, burde også § 4-4 endres slik at forbudet mot skjenking av all alkoholholdig drikk blir som for alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent. - Det er grunn til å anta en slik endring av loven vil ha helt marginal innvirkning på totalforbruket av alkohol.
3. Etter at lovendringer er vedtatt og forskrifter til loven er revidert forutsetter kommunen at departementet utarbeider nytt rundskriv om alkoholloven med følgende innhold:
  - Lovens bestemmelser med kommentarer i form av merknader til de enkelte paragrafer.
  - Forskrifter gitt med hjemmel i loven med kommentarer.
  - En liste over opplysninger bevillingsmyndighetene kan be om fra søkere av salgs- og skjenkebevillinger.

Rundskrivet sendes kommunene og gjøres tilgjengelig på Internett.

VEDLEGG I SAKSKARTET:

1. Forslag til endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v.

Utrykte vedlegg:

- Høringsnotat 16. desember 2003 – Endringer i alkoholloven m.m.

Saksutredning:

Sosialdepartementet fremmer forslag til endringer i alkoholloven (lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v). Forslaget er sendt mange instanser til høring, som bl.a. omfatter alle landets kommuner. Om bakgrunnen for det arbeid som er utført i forhold til å gjøre endringer i loven uttaler departementet følgende:

Departementet har de siste årene mottatt en rekke innspill og synspunkter om behov for endringer i alkoholloven, blant annet fra kommunene og næringen. EØS-avtalen har også skapt økt bevissthet om de ulike alkoholpolitiske virkemidlene og deres begrunnelse, og har foranlediget en ny vurdering av enkelte bestemmelser i alkoholloven. Det er videre i NOU 2003:4 Forskning på rusmiddelfeltet lagt frem ny kunnskap om den dokumenterbare effekten av de ulike alkoholpolitiske virkemidlene. Dette har gitt grunnlag for en gjennomgang av alkohol-loven som tar hensyn til og ser alle endringsbehovene i sammenheng. Sosialdepartementet legger til grunn at alkoholloven også i årene fremover skal være et virksomt virkemiddel, og revisjonen av alkoholloven skjer innenfor rammen av den rusmiddelpolitiske plattformen som fremgår av Regjeringens handlingsplan mot rusmiddelproblemer 2003-2005.

Målet er en effektiv alkoholpolitikk hvor skadevirkningene veies opp mot rammene for omsetning av en lovlig vare. Innenfor disse rammene er kommunene tillagt et betydelig ansvar for lokale tilpasninger. Kommunen er derfor en viktig aktør når målene ovenfor skal nås, og mye av hensikten med det foreliggende revisjonsarbeidet har vært å modernisere, forenkle og oppdatere alkoholloven slik at den fortsatt fungerer som et godt styringsverktøy for kommunene.

Når det gjelder de områder som er av betydning for kommunens håndtering av alkoholloven har departementet sammenfattet hovedinnholdet i høringsnotatet slik:

Sosialdepartementet foreslår ikke endringer i hovedlinjene i alkoholpolitikken, men har funnet det nødvendig å foreslå justeringer i bruken av enkelte virkemidler for å følge samfunnsutviklingen. Dette er ikke nytt, men reflekterer som nevnt over at både nasjonale og internasjonale krefter kontinuerlig stiller nye krav til politikktutforming. I Regjeringens handlingsplan mot rusmiddelproblemer (2003-2005) er det også understreket at alkoholpolitikken må videreutvikles og fornyes for å møte nye utfordringer.

Underveis i arbeidet med høringsnotatet har det vært avholdt uformelle møter med berørte aktører og interesseorganisasjoner for å utdype deres synspunkter på hvordan lovverket fungerer i praksis og hvor det er behov for justeringer. Mange av innspillene

har omhandlet spørsmål og problemer som ikke nødvendigvis kan løses eller presiseres gjennom lovendringer. Noe av årsaken til dette er at alkoholloven i stor grad åpner for bruk av lokalt alkoholpolitisk skjønn, en faktor som vil og må gi grobunn for en viss uenighet om rekkevidden av enkelte bestemmelser. I dette høringsnotatet har departementet lagt vekt på å gjennomgå kommunens hjemler til kontroll med salgs- og skjenkebevillinger, og på å foreta presiseringer som skal avklare tvil om rekkevidden og anvendelsen av sentrale bestemmelser om tildeling, utøvelse og kontroll med bevilningene. Dette ikke minst sett på bakgrunn av den nye adgangen til å selge rusbrus i dagligvarehandelen.

Kapittel 2 Kommunal styring, saksbehandling og kontroll

I dette kapitlet foreslår departementet lovendringer som vil gi kommunen større frihet til å organisere sitt alkoholpolitiske arbeid ut fra en vurdering av lokale forhold. Det foreslås derfor å fjerne begrensningene i kommunenes adgang til å delegerer myndighet etter alkoholloven og pålegget om kommunale kontrollutvalg. Dette vil også bidra til å legge bedre til rette for interkommunalt samarbeid i forvaltningen. For å sikre politisk styring med forvaltningen av alkoholloven i kommunene, foreslås det å opprettholde bestemmelsen om kommunal alkoholpolitisk handlingsplan.

For å bedre kommunenes muligheter til å avdekke stråmannsvirksomhet med videre, foreslås det at hjemmelen til å vurdere vandelen til aktører i virksomheten utvides noe, samtidig som vandelskravet foreslås harmonisert med vandelskravet i serveringsloven. Videre foreslås det at kommunen skal kunne kreve at bevilningssøker fremlegger finansieringsplan mv. før bevilning kan gis. Det foreslås også å åpne for at det i forskrift kan fastsettes nærmere regler om at kommunen under sin kontroll kan kreve legitimasjon av styrer og stedfortreder – dette for å sikre at de som har den reelle kontrollen med salg og skjenking faktisk er de personer som kommunen har godkjent. Videre foreslås å benytte forskriftshjemmelen til å fastsette krav om at bevilningshaver skal føre internkontroll med virksomheten. Det foreslås også å sikre at kommunens kontroll med bevilningen inkluderer adgang til virksomhetens lokaler og regnskap.

Det foreslås å utvide ny eiers adgang til å drive på gammel eiers bevilning i de tilfeller hvor ny eiers søknad om bevilning ikke er behandlet i løpet av de tre måneder som ny eier i dag kan drive på gammel eiers bevilning. Det foreslås å presisere at forbudet mot salg og skjenking av alkohol til åpenbart berusede personer også gjelder personer som er påvirket av andre rusmidler enn alkohol. Departementet foreslår videre å presisere at det kun skal kunne gis flere skjenkebevillinger til samme lokale til én bevilningshaver. For å følge opp regjeringens Handlingsplan mot rasisme og diskriminering (2002-2006), foreslås det å innføre hjemmel til å inndra bevilning på grunn av diskriminering ved skjenkestedet, såkalt utestedsdiskriminering.

Departementet ber videre om høringsinstansenes syn på spørsmålet om det, som alternativ til inndragning, bør innføres en utvidet adgang til å stille etterfølgende vilkår for bevilningen.

Alt i alt vil forslagene innebære økte muligheter for kommunen til å føre effektiv kontroll, mens det samtidig ryddes opp i regelverket og forenkles ved at unødvendige bestemmelser fjernes fra lovverket.

En del av de forenklinger og presiseringer som departementet omtaler i notatet, innebærer forslag til endringer i forskrift 11. desember 1997 nr. 1292 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (heretter kalt alkoholforskriften). Blant annet varsles det at departementet tar sikte på å øke bevillingsgebyrene for salgs- og skjenkebevillinger. Departementet vil komme nærmere tilbake til dette og behovet for ytterligere forskriftsendringer i forbindelse med den forskriftsrevisjon som vil etterfølge lovrevisjonen.

Kapittel 3 Bevillingssystemet for salg og skjenking m.m.

I kapittel 3 gjennomgår departementet alkohollovens regler for salg og skjenking, som i dag er bygget opp rundt et skille mellom alkoholtypene øl, vin og brennevin. Dette skillet måtte som følge av rusbrus-dommen oppheves for øl, vin og brennevin med lavere alkoholinnhold enn 4,76 volumprosent, og forskriftshjemmelen i § 1-3 annet ledd annet punktum, og tilhørende kap. 5A i alkoholforskriften skal oppheves og erstattes av lovbestemmelser.

Departementet foreslår en tilsvarende endring av det øvrige regelverket for skjenking, slik at likebehandling av øl, vin og brennevin med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent gjennomføres som et generelt prinsipp i alkoholloven. Det er lagt avgjørende vekt på at langt de fleste skjenkesteder allerede har brennevinsbevilling, og at løsningen fremstår som både EØS-rettslig og alkoholpolitisk holdbar. Det foreslås at kommunene fortsatt skal ha mulighet til å sette strengere begrensninger for retten til å skjenke det tradisjonelle, sterke brennevinet med mer enn 22 volumprosent alkohol som nytes enten ublandet eller blandes på skjenkestedet.

Departementet har vurdert om likebehandling av øl, vin og brennevin med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent bør gjennomføres også i forhold til aldersgrensene for salg og skjenking. En slik vurdering har vært nødvendig fordi dagens regulering av aldersgrensene er nært knyttet til de øvrige bestemmelsene som nå foreslås endret. I høringsnotatet presenteres ulike modeller for fremtidig regulering av aldersgrensene basert på prinsippet om likebehandling av vin og brennevin med samme alkoholinnhold. Departementet anbefaler at aldersgrensen for salg og skjenking av brennevin med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent settes til 18 år, mens aldersgrensen for salg og skjenking av brennevin med 22 volumprosent alkohol eller mer fortsatt skal være 20 år. Denne modellen innebærer at det ikke lenger skal skilles mellom gjærede og brennevinsbaserte ferdigblandede drikker med samme alkoholinnhold på skjenkestedene, og gir god sammenheng med de øvrige forslagene til endringer i bevillingssystemet for salg og skjenking.

Kapittel 5 Reklameforbudet

EFTAs overvåkingsorgan (heretter kalt ESA) har bedt norske myndigheter om en redegjørelse for nødvendigheten av gjeldende norsk forbud mot reklame for alkoholholdig drikk i lys av EØS-avtalen, og spørsmålet er vurdert i dette høringsnotatet. Bakgrunnen for at ESA og andre nå setter spørsmålsteget ved reklameforbudets forenlighet med EØS-avtalen er, som etter hvert godt kjent, at Marknadsdomstolen i Sverige i dom av 5. februar 2003 fant at det svenske forbudet mot kommersielle annonser for alkohol i trykt skrift ikke var forenlig med EF-traktaten.

Etter en helhetsvurdering vil departementet ikke foreslå at det gjøres unntak fra forbudet mot reklame for alkoholholdig drikk i lovens § 9-2. Gjennom å eliminere kommersielle annonser for alkohol, elimineres også faren for at barn og unge både frivillig og ufrivillig blir eksponert for reklamens påvirkningskraft. Dette er viktige argumenter for å opprettholde strenge restriksjoner for alkoholreklame. En liten svekkelse i ett av virkemidlene kan muligvis hevdes å ha liten effekt for totalforbruket, men flere mindre endringer vil til sammen kunne utgjøre en alvorlig trussel mot et sammenhengende alkoholpolitisk system.

Det er fortsatt rettslig uavklart i Sverige hvor grensen går for hvilke restriksjoner på alkoholreklame som kan anses forholdsmessige, men samtidig klart at restriksjoner eller forbud hva angår alkoholreklame også kan være forenlig med EF-retten. Det er videre grunn til å tro at spørsmålet om regulering av alkoholreklame er et område som kommer til å være i utvikling i en rekke EU-land, og at denne utviklingen ikke bare går i retning av å åpne for mer alkoholreklame. Departementet anser det derfor som viktig å følge situasjonen internasjonalt før det tas stilling til om det anses nødvendig å utvide adgangen til å reklamere for alkohol i Norge. Som nevnt innledningsvis i høringsnotatet, er det også avgjørende for norske myndigheter å skape forståelse for at de ulike elementene i alkoholpolitikken henger sammen, og at det i enkelte tilfeller blir for snevert kun å fokusere på virkningen av enkelte reguleringer isolert. Dette gjør seg i særlig stor grad gjeldende for vurderingen av effekten av hele eller deler av reklameforbudet.

Forbudet mot *indirekte reklame* for alkoholholdig drikk har vært vanskelig å håndheve. Departementet mener at det er behov for en avklaring av regelverket. Det foreslås ikke endringer i lovbestemmelsene, men departementet vil i forbindelse med forskriftsarbeidet etter revisjon av loven, foreslå endringer i forskriftsbestemmelsene for å presisere forståelsen i henhold til lovens § 9-2.

Kapittel 6 Rammebetingelser for AS Vinmonopolets virksomhet

Departementet drøfter her en del forslag fra Vinmonopolet og fra andre om endringer i de lovfestede rammebetingelsene for selskapets virksomhet, blant annet med tanke på at disse rammebetingelsene bør gi Vinmonopolet fleksibilitet til å forvalte sitt alkoholpolitiske oppdrag mest mulig effektivt.

Det foreslås at praksis med å utarbeide en fireårig landsplan avvikles permanent, slik at det overlates til selskapets styre å fastsette antallet utsalg på landsbasis og den geografiske fordelingen av dem. Lovens bestemmelse om at departementet kan fastsette høyeste antall salgsbevillinger for Vinmonopolet og fordeling av disse foreslås imidlertid opprettholdt.

Vinmonopolets ønske om å få sette i verk en forsøksordning med publikumsprøving av vin i butikkenes lokaler etter stengetid er drøftet, men departementet fremmer ikke forslag om lovendring som åpner for en slik ordning. Departementet går heller ikke inn for lovendring som åpner for at Vinmonopolet kan selge varer som ikke omfattes av selskapets enerett. Enkelte har tatt til orde for at Vinmonopolet gjennom en slik lovendring dermed kan ta over salget av øl og rusbrus i kommuner som ønsker det. En slik ordning vil kunne være i samsvar med Vinmonopolets alkoholpolitiske rolle, men være komplisert å håndtere.

Avsluttende kommentar

Enkelte av endringsforslagene som departementet fremmer i dette høringsnotatet vil kunne oppfattes som en liberalisering i forhold til tidligere reguleringspraksis. Det gjelder særlig forslaget om gjennomgripende endring av alkohollovens system for definisjon av alkoholholdig drikk, slik at regelverket ikke lenger skal basere seg på en differensiering mellom ulike alkoholtyper, men på en differensiering basert på alkoholstyrke. Det er imidlertid departementets oppfatning at forslagene i hovedsak ikke vil bidra til å undergrave målsetningen om å redusere skadevirkningene av alkoholbruk på samfunnsmessig eller individuelt nivå, og derfor heller ikke medvirke til å øke totalforbruket av alkohol i Norge.

De viktigste endringer som berører kommunens håndtering av alkoholloven kan sammenfattes slik:

- Alkohollovens begrensninger når det gjelder kommunens adgang til å delegerer myndighet etter alkoholloven fjernes. (§ 1-12 oppheves)
- Krav om alkoholpolitisk handlingsplan opprettholdes, samtidig som det presiseres at slik plan skal behandles etter hvert kommunestyrevalg. Det blir oppfordret til at kommunene vurderer muligheten for å lage interkommunale alkoholpolitiske handlingsplaner der dette kan være hensiktsmessig.
- Krav til vandel er samordnet med serveringsloven og utvidet m.h.t hvem som kan vandelsvurderes. (§ 1-7 b har fått en helt ny utforming)
- En innskjerping av krav om å dokumentere opplysninger ved søknad om bevilling (§ 1-7, 3. ledd endres)
- En skjerpning av styrer og stedfortreders plikter ved utarbeidelse av forskrift som i større grad skal sikre en effektiv kontroll. (§ 1-7, 6. ledd endres)
- Pålegg om å ha kontrollutvalg fjernes. Ansvaret for å føre kontroll med kommunale salgs- og skjenkesteder vil fortsatt tilligge kommunen som bevillingsmyndighet, men kommunen står friere m.h.t. hvorledes kontrollen skal organiseres. (§ 1-9 endres)

- Departementet vil utarbeide forskrifter med krav om internkontroll for å sikre at bestemmelser i alkoholloven eller i medhold av denne overholdes av salgs- og skjenkestedene. (§ 1-9, s. ledd, skal tas i bruk ved at forskrifter blir utarbeidet)
- Spørsmål om et minimum antall kontroller, som nå er 3 ganger pr. år, vil bli vurdert fjernet og sett i sammenheng med ev innføring av internkontroll. Rammebetingelse for å kunne utføre bedre kontroller er bedret, bl.a. ved at bevillingshaver nå plikter uten erstatning å utlevere nødvendige vareprøver. (§ 9, 3. og 4. ledd endres)
- Forbud mot skjenking til berusede personer er endret til rusmiddelpåvirkede personer og åpenbart beruset er endret til åpenbart påvirket av rusmidler. (§8-11 endres)
- Bevilling kan inndras dersom det skjer gjentatt ulovlig diskriminering ved skjenkestedet. (§1-8 endres)
- En endring av loven som i prinsippet innebærer likebehandling av øl, vin og brennevin med samme alkoholinnhold, som resulterer i at en skjenkebevilling kan gjelde følgende tre bevillingstyper
  - alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 4,8 volumprosent eller
  - alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent eller
  - all alkoholholdig drikk. (§§ 1-3 og 4-2 endres)
- Aldersgrensene for skjenking av alkoholholdig drikk og salg av alkoholholdig drikk ved Vinmonopolet endres slik at aldersgrensen blir 18 år for skjenking og salg av drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent og 20 år for drikk som inneholder 22 volumprosent alkohol eller mer. (§ 1-5 endres)
- Departementet gis hjemmel til å definere ulike typer alkoholholdige produkter som alkoholholdig drikk, selv om de ikke frembys i flytende form, som f. eks is med alkohol. (§ 1-3, 1. ledd, endres)
- En ytterligere presisering av forbudet mot alkoholreklame spesielt i forhold til bruk av logoer som kan forveksles med produkter med høyere alkoholinnhold enn lettøl. (§ 9-2 2. ledd, endres)
- AS Vinmonopolets utsalg gis mulighet for å utvide åpningstiden til å kunne bli den salgstid kommunen har satt for salg av alkohol i dagligvarehandelen. (§ 3-4 endres)
- Bevillingsgebyrene vil bli justert f.o.m. 1. januar 2005. Dette krever ingen lovendring, men vil bli tatt med i den revisjon av forskriftene som endringene av loven medfører.

Administrasjonens merknader

Formålet med loven har bl.a. vært å

- å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære
- å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.

De endringer som foreslås innebærer ikke store endringer i hovedlinjene i alkoholpolitikken, men de justeringer av enkelte av virkemidlene som foreslås må likevel kunne sies å gjenspeile den norske befolknings stadig mer liberale holdning til bruk av alkohol. Revisjonen foretas samtidig revidering av serveringsloven. I likhet med en del endringer som foreslås i denne loven, er hensikten med enkelte av endringene i alkoholloven å redusere noe av den useriøsitet som preger deler av næringen. Men også i denne høringen mener jeg det er nødvendig å påpeke at et svært viktig bidrag ville vært å samordne de to lovene i en ny lov. For kommunene ville dette innebære

mindre tid og ressursbruk ved behandling av søknader. Det samme gjelder aktuelle høringsinstanser. Samtidig vil det innebære enklere søknadsprosedyre for aktuelle søkere. Men det viktigste hensynet ved en samordning av de to lover ville være at næringen ville få de rammebetingelser de skal forholde seg til samlet i en lov.

De justeringer som foreslås vil i praksis ikke ha stor betydning for kommunens framtidige behandling og kontroll av salgs- og skjenkesteder. Jeg vil likevel knytte kommentarer til noen av de justeringer som foreslås.

Delegasjon

Denne bestemmelsen får i praksis ingen konsekvenser før bystyret eventuelt utvider de delegasjonsbestemmelser som pr. dato gjelder i Porsgrunn kommune. Men det vil være muligheter til å gå lenger en dagens ordning, slik at søknader om bevilling kan behandles administrativt innefor de retningslinjer som bystyret eventuelt bestemmer. Det samme gjelder for eventuelt inndragning av bevilling. Endringen innebærer også at kommunene står betydelige friere m.h.t. hvem som skal ha avgjørelsesmyndighet dersom det blir aktuelt å etablere et interkommunalt opplegg for behandling av alle saker knyttet til serveringsbevilling og skjenkebevilling, samt bevilling for salg av alkoholholdig drikk.

Alkoholpolitisk handlingsplan

Krav om kommunal alkoholpolitisk handlingsplan opprettholdes. Minimumskravet er at slik plan skal behandles etter hvert kommunestyrevalg. Det blir oppfordret til at kommunene vurderer å utarbeide interkommunale alkoholpolitiske handlingsplaner der dette er hensiktsmessig. Ordfører og rådmannskollegiet i Grenland har tatt initiativ til å se på et interkommunalt samarbeid både når det gjelder alkoholpolitisk handlingsplan og saksbehandling og kontroll innenfor området bevillinger. Det forberedes en sak om dette av rådmannen i Kragerø. Det foreligger foreløpig ingen konklusjoner. Det vil derfor være mulig å fremme en interkommunal alkoholpolitisk handlingsplan før skjenkestedenes og salgsstedenes bevillingsperiode utløper (30.06.04). Etter initiativ fra Kragerø kommune har berørte saksbehandlere i Kragerø, Skien og Porsgrunn sett på mulighetene for å få til en mest mulig lik utforming av den alkoholpolitiske handlingsplanen i den enkelte kommune. Den alkoholpolitiske handlingsplanen for Porsgrunn vil bli framlagt slik at den er behandlet av bystyret før alle de nye søknadene om skjenkebevillinger og salgsbevillinger blir framlagt for formannskapet. De nye bevillingene gjelder f.o.m. 01.07.04.

Kontrollvirksomheten

Forslaget innebærer at kommunen i større grad enn tidligere selv kan bestemme organisering av kontrollordningen og i hvilke omfang det skal foretas kontroller. Muligheten for å kontrollere drikkevarene som skjenkes er betydelig bedret. Dette fordi det nå blir presisert i loven at bevillingshaver uten erstatning plikter å utlevere nødvendige vareprøver.

Likebehandling av øl, vin og brennevin med samme alkoholinnhold.

Forslaget innebærer at definisjonen av alkoholholdig drikk nærmer seg det som var opprinnelig definisjon da loven ble vedtatt. (Gjelder ikke alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 4,8 volumprosent, som den gang bare var øl. Definisjonen av vin og brennevin i § 1-3, 3. og 4. ledd, var slik når loven ble vedtatt i juni 1989:

Med vin forstås drikk som er tilvirket av druesaft gjennom alkoholgjæring. Likt med vin regnes drikk som er tilvirket av frukt, bær eller plantesaft gjennom alkoholgjæring. Likt med vin er også annen alkoholholdig drikk under 22 volumprosent som ikke er øl. Med brennevin forstås drikk som inneholder mer enn 22 volumprosent alkohol.

Ved seinere lovendring (midt på 1990-tallet) ble det fortatt en innstramning som resulterte i at annen alkoholholdig drikk under 22 volumprosent alkohol som ikke var vin skulle regnes som brennevin. Konsekvensen ble nesten alle skjenkesteder søkte om å få utvidet sin bevilling til også å omfatte brennevin, fordi dette ble nødvendig for å kunne tilby gjestene likører.

Siden de fleste skjenkesteder allerede har bevilling for skjenking av øl vin og brennevin, får endring liten praktisk betydning i Porsgrunn. Departementet burde imidlertid samtidig med endringene av §§ 1-3 og 4-2 også endret § 4-4 som omhandler tidsinnskrenkninger for skjenking av alkoholholdige drikker. Kommunene bør kunne regulere skjenketidene for brennevin innefor de samme rammer som for øvrig alkoholholdig drikk. D.v.s at bestemmelsen om at brennevin ikke kan skjenkes før kl. 13.00 fjernes. Dette er en bestemmelse som folk flest ikke kjenner til. Når de blir gjort kjent med bestemmelsen oppfattes den som så underlig at de fleste ikke tror at det er sant. Det er imidlertid ingen grunn til å tro at skjenking av brennevin før kl.13.00 vil "ta av" selv om bestemmelsen fjernes.

Oppsummering

I løpet av det siste tiåret har både alkoholloven og serveringsloven blitt betydelig endret flere ganger. Både næringen og kommunene som skal håndtere regelverket har ikke før fått satt seg inn i nytt regelverk, før det igjen gjøres nye endringer. Selv om de foreslåtte endringer i praksis ikke vil få veldig store konsekvenser verken for kommunene eller de ulike aktører, vil endringene bidra til at det blir vanskeligere å få totaloversikt. Siden en samordning av alkoholloven og serveringsloven i en lov neppe er en nær forestående, bør departementet prioritere å utarbeide et nytt rundskriv tilsvarende I-6/98, som ble utarbeidet i 1998. I dette rundskriver er alle lovens bestemmelser inntatt og kommentert i form av merknader til de enkelte bestemmelser. Rundskrivet inneholder i tillegg forskrifter gitt med hjemmel i loven med kommentarer, samt en liste over opplysninger bevillingsmyndighetene kan be om fra søkere av salgs- og skjenkebevillinger. Endringer av loven som er vedtatt etter 1998 og de endringer som nå vil komme, resulterer i at nevnte dokument ikke lenger vil være et egnet hjelpemiddel verken for kommunene eller ulike aktører i næringen.

Departementets høringsfrist er 27. februar d.å. Formannskapets uttalelse vil således bli sendt så snart den foreligger.

Porsgrunn, den 4. februar 2004

Egil Johansen

UTKAST TIL LOV OM ENDRINGER I ALKOHOLLOVEN OG ENKELTE ANDRE LOVER

Forslag til endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v.

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1-3 første ledd skal lyde:

I denne lov brukes alkoholholdig drikk som fellesbetegnelse på drikker som inneholder mer enn 2,5 volumprosent alkohol, likevel slik at aldersgrensebestemmelsen i § 1-5 får anvendelse på drikk mellom 0,7 og 2,5 volumprosent alkohol. *Departementet kan gi forskrifter om at en type alkoholholdige produkter skal regnes som alkoholholdig drikk. I tvilstilfelle kan departementet avgjøre spørsmålet med bindende virkning.*

§ 1-3 annet og tredje ledd oppheves.

§ 1-3 fjerde ledd blir nytt annet ledd og skal lyde:

Med brennevin forstås drikk som inneholder tilvirket alkohol ublandet eller i blanding med andre produkter. Drikk som er laget av druesaft ved alkoholgjæring og tilsatt tilvirket alkohol (sterkvin) regnes ikke som brennevin. Enhver drikk som inneholder 22 volumprosent alkohol eller mer regnes som brennevin.

§ 1-3 femte ledd oppheves.

§ 1-3 sjette og syvende ledd blir tredje og fjerde ledd.

§ 1-4a skal lyde:

§ 1-4a. Retten til omsetning og tilvirkning av alkoholholdig drikk

Salg, skjenking og tilvirkning av alkoholholdig drikk kan bare skje på grunnlag av bevilning etter denne lov. Engrossalg av alkoholholdig drikk kan bare skje på grunnlag av registrering som nevnt i § 3A-1.

Merknad:

Bestemmelsen blir stående på denne måten med forbehold for at regelverket for tilvirkningsbevillinger flyttes til Finansdepartementets regelverk. Dette forbeholdet gjelder tilsvarende for de bestemmelser hvor det etter forslaget her vises til statlig tilvirkningsbevilning etter denne lov eller til lovens kapittel 6.

§ 1-5 skal lyde:

§ 1-5. Aldersgrense

Salg eller utlevering av alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent må ikke skje til noen som er under 18 år. Salg eller utlevering av alkoholholdig drikk med 22 volumprosent eller mer må ikke skje til noen som er under 20 år.

Skjenking av alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent må ikke skje til noen som er under 18 år. Skjenking av alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer må ikke skje til noen som er under 20 år.

Den som selger eller skjenker alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer må ha fylt 20 år, og den som selger eller skjenker annen alkoholholdig drikk må ha fylt 18 år.

Dette gjelder likevel ikke servitør med kokk- eller servitørfagbrev, eller ved salg av drikk som inneholder mellom 0,7 og 2,5 volumprosent alkohol når en person over 18 år har daglig tilsyn med salget. Departementet kan gi forskrifter om unntak fra aldersgrensebestemmelsene for lærlinger og andre under opplæring.

§ 1-6 skal lyde:

§ 1-6. Bevillingsperioden

Kommunal bevilling til salg av *alkoholholdig drikk med høyere alkoholinnhold enn 4,7 volumprosent* kan gis for 4 år av gangen, og med opphør senest 30. juni året etter at nytt kommunestyre tiltrer.

Kommunal bevilling til salg av *annen alkoholholdig drikk* enn nevnt i første ledd og skjenking av alkoholholdig drikk kan gis for perioder inntil 4 år, og med opphør senest 30. juni året etter at nytt kommunestyre tiltrer.

Bevilling til salg av *annen alkoholholdig drikk enn nevnt i første ledd* og skjenking av alkoholholdig drikk kan dessuten gis for en bestemt del av året, og for en enkelt bestemt anledning.

Statlige skjenkebevillinger gis inntil videre.

Statlig tilvirkningsbevilling gis inntil videre, men kan dersom særlige forhold tilsier det gis for en bestemt periode.

Dersom spørsmålet om fornyelse av gitt bevilling ikke er endelig avgjort innen bevillingsperiodens utløp, er bevillingen fortsatt gyldig inntil utgangen av den måned hvor endelig vedtak om ny bevilling er truffet, likevel ikke utover 3 måneder fra begynnelsen av den nye bevillingsperioden.

§ 1-7 tredje ledd skal lyde:

Kommunen kan pålegge søkeren å dokumentere de opplysninger som er nødvendige for å kunne ta stilling til om kravene i §§ 1-7b og 1-7c er oppfylt. *Kommunen kan videre pålegge søkeren å dokumentere finansieringsplan, driftsbudsjett og likviditetsbudsjett for virksomheten.*

§ 1-7b skal lyde:

§ 1-7b. Krav til *vandel*

Personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten, må ha utvist uklanderlig vandel i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål, samt skatte- og avgifts- og regnskapslovgivningen, og må ikke ha begått lovbrudd i forhold til annen lovgivning som er uforenlig med driften av virksomheten. Bevillingshaver, person som eier en vesentlig del av virksomheten eller av selskap som driver virksomheten eller som oppebærer en vesentlig del av dens avkastning eller i kraft av sin stilling som leder har vesentlig innflytelse på den, vil alltid anses å ha vesentlig innflytelse på virksomheten.

I vurderingen av om en person har vesentlig innflytelse på virksomheten, kan det også tas hensyn til hans/hennes nærstående innflytelse på virksomheten. Med nærstående menes:

- 1) ektefelle eller person som vedkommende bor sammen med i ekteskapslignende forhold,*
- 2) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje samt søsken*
- 3) ektefelle til eller person som bor sammen med person som nevnt i 2) i ekteskapslignende forhold.*

Ved vurderingen av bevillingshavers og andre personers vandel etter første ledd, kan det ikke tas hensyn til forhold som er eldre enn 10 år.

Vandelskravene gjelder ikke for bevilling til AS Vinmonopolet, *rett til å drive engrossalg etter § 3A-1 og statlig bevilling etter kap. 6 og § 5-3.*

§ 1-7c første ledd skal lyde:

For hver bevilling skal det utpekes en styrer med stedfortreder som må godkjennes av bevillingsmyndigheten. Det kan gjøres unntak fra kravet om stedfortreder når det vil virke urimelig bl.a. av hensyn til salgs- eller skjenkestedets størrelse. Kravet om styrer og stedfortreder gjelder ikke for bevilling til AS Vinmonopolet og statlig bevilling etter kapittel 6.

§ 1-7c femte ledd skal lyde:

Ved vurderingen av styrers og stedfortreders vandel etter *fjerde* ledd, kan det ikke tas hensyn til forhold som er eldre enn 10 år.

§ 1-7c sjette ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om innholdet i og dokumentasjon av vandels- og kvalifikasjonskravene, herunder om betaling for avleggelse av prøve. *Departementet kan også gi forskrifter om det nærmere innholdet i styrer og stedfortreders plikt til å sikre at bevilling utøves i henhold til bestemmelser gitt i og i medhold av denne lov, herunder om plikt til å legitimere seg overfor bevillingsmyndigheten.*

§ 1-8 tredje ledd skal lyde:

En bevilling kan også inndras dersom det skjer gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet, *eller dersom det skjer gjentatt ulovlig diskriminering ved skjenkestedet.*

§ 1-9 skal lyde:

§ 1-9. Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger

Kontroll med utøvelsen av kommunal bevilling *til skjenking av alkoholholdig drikk, salg av alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 4,8 volumprosent*, og statlig bevilling etter § 5-3 første ledd, tilligger kommunen.

Kontroll med utøvelsen av statlig bevilling etter §§ 5-2 og 5-3 annet ledd tilligger departementet.

Kontrollmyndigheten kan når som helst kreve tilgang til virksomhetens lokaler og til dens regnskaper. Bevillingshaver plikter å gi de nødvendige opplysninger om regnskap og drift for at kontrollen kan gjennomføres. Bevillingshaver plikter uten erstatning å utlevere nødvendige vareprøver.

Departementet kan gi forskrifter om kontroll med salg og skjenking og om utøvelsen av *kontrollen.*

Departementet kan gi forskrifter om internkontroll for å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av denne lov overholdes.

§ 1-10 første ledd skal lyde:

Bevillingen faller bort ved overdragelse av virksomheten. Det samme gjelder ved overdragelse av alle eller en dominerende andel av aksjene eller andelene i et selskap som eier slik virksomhet. Virksomheten kan likevel fortsette på den tidligere bevilling i inntil tre måneder, så fremt bevillingsmyndigheten er underrettet om dette, *det søkes om ny bevilling uten ugrunnet opphold etter overdragelsen og søker medvirker til søknadens opplysning. Dersom søknad om ny bevilling ikke er avgjort av kommunen innen tre måneder, kan kommunen gi tillatelse til at det drives videre på den tidligere bevilling i inntil ytterligere en måned.* Alkoholholdig drikk som inngår i varebeholdningen, kan overdras sammen med virksomheten etter forskrifter gitt av departementet.

§ 1-10 nytt femte ledd skal lyde:

Bestemmelsene i denne paragraf gjelder tilsvarende for rett til å drive engrossalg.

§ 1-12 oppheves.

§ 1-13 oppheves.

§ 1-14 skal lyde:

§ 1-14. Opplysninger til statistiske formål *mv.*

Departementet kan gi forskrifter om plikt for bevillingshaver til å avgi opplysninger til statistiske formål.

Det skal føres et register med opplysninger om innehavere av bevillinger etter denne lov, og over de som har rett til å drive engrossalg. Departementet kan gi forskrifter om føring og bruk av registeret, og om bevillingsmyndighetenes og toll- og avgiftsetatens plikt til å avgi opplysninger til dette registeret.

§ 1-15 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsen gjelder ikke statlige bevillinger etter kapittel 6.

§ 2-1 første ledd skal lyde:

Alkoholholdig drikk kan bare innføres fra utlandet av den som har *tilvirkningsbevilling eller rett til å drive engrossalg*, utvidet salgsbevilling etter § 3-1 tredje ledd eller skjenkebevilling utvidet til å gjelde innførsel etter § 4-2 tredje ledd.

§ 2-2 skal lyde:

§ 2-2. Retten til utførsel av alkoholholdig drikk

Som ledd i næringsvirksomhet kan alkoholholdig drikk bare utføres av den som har *tilvirkningsbevilling eller rett til å drive engrossalg.*

§ 3-1 skal lyde:

§ 3-1. Retten til salg av alkoholholdige drikker

Salg av *alkoholholdig drikk med høyere alkoholinnhold enn 4,7 volumprosent* kan bare foretas av AS Vinmonopolet på grunnlag av kommunal bevilling.

Salg av annen alkoholholdig drikk enn nevnt i første ledd kan bare foretas på grunnlag av kommunal bevilling. Det gjelder også der salget skal drives av et selskap som helt eller delvis eies av kommunen. Bevillingen gjelder for et bestemt lokale og en bestemt type virksomhet.

Bevilling etter annet ledd kan utvides til å omfatte innførsel av *annen alkoholholdig drikk* enn nevnt i første ledd, for salg i egen virksomhet. Bevillinger gitt for en bestemt del av året eller for en enkelt bestemt anledning, jf. § 1-6 tredje ledd, kan ikke utvides til å omfatte tillatelse til innførsel for salg i egen virksomhet. Bestemmelsene i lovens kapittel 1 og 3 får anvendelse så langt de passer.

Salgsbevilling kan ikke utøves sammen med skjenkebevilling i samme lokale. *AS Vinmonopolet kan ikke inneha bevilling til salg av alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 4,8 volumprosent eller tilvirkningsbevilling, og har ikke rett til å drive engrossalg av alkoholholdig drikk.*

Bevilling til salg av alkoholholdig drikk med høyere alkoholinnhold enn 4,7 volumprosent til AS Vinmonopolet kan bare gis dersom det også gis bevilling til salg av *annen alkoholholdig drikk* i kommunen.

AS Vinmonopolet kan ikke forskjellsbehandle leverandører og produkter på grunnlag av nasjonalitet eller opprinnelsesland. Departementet kan gi forskrifter om innkjøp, produktutvalg, leveringsbetingelser og prisfastsetting.

Det kan bare selges alkoholholdig drikk som er levert av en som har *tilvirknings- eller salgsbevilling, eller har rett til å drive engrossalg*, eller som er innført med hjemmel i tredje ledd eller av AS Vinmonopolet med hjemmel i § 2-1 annet ledd.

§ 3-3 skal lyde:

§ 3-3. Fastsettelse av antall salgsbevillinger for AS Vinmonopolet

Departementet kan fastsette høyeste antall salgsbevillinger og fordelingen av disse.

Kommunestyret fastsetter det høyeste antall utsalgssteder for AS Vinmonopolet innen kommunen og godkjenner deres beliggenhet. *Bestemmelsen i § 1-7a gjelder tilsvarende.*

§ 3-4 skal lyde:

§ 3-4. Tidsinnskrenkninger for salg *fra AS Vinmonopolets utsalg*

Salg *fra AS Vinmonopolets utsalg* kan skje fra kl. 08.30 til kl. 18.00. På dagen før søn- og helligdager skal salget opphøre kl. 15.00. Dette gjelder ikke dagen før Kristi

Himmelfartsdag. *Åpningstiden for AS Vinmonopolets utsalg kan likevel ikke være videre enn fastsatt salgstid for annen alkoholholdig drikk i kommunen.*

Åpningstiden for AS Vinmonopolets *utsalg* fastsettes av departementet. Departementet kan bestemme at salgstiden skal begrenses til ukens 5 første hverdager.

Salg er forbudt på søn- og helligdager, 1. og 17. mai, jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften og på stemmedagen for stortingsvalg, fylkestingsvalg, *kommunestyrevalg* og på folkeavstemning vedtatt ved lov.

III skal lyde:

III Salg av *alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 4,8 volumprosent*.

§ 3-7 skal lyde:

§ 3-7. Tidsinnskrenkninger for salg og utlevering av *alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 4,8 volumprosent*

Salg og utlevering kan skje fra kl. 08.00 til kl. 18.00. På dager før søn- og helligdager skal salget opphøre kl. 15.00.

Kommunestyret kan generelt for kommunen eller for det enkelte salgssted innskrenke eller utvide tiden for salg i forhold til det som følger av første ledd. Salg og *utlevering er* likevel forbudt etter kl. 20.00 på hverdager, og etter kl. 18.00 på dager før søn- og helligdager unntatt dagen før Kristi Himmelfartsdag. Det kan bestemmes at *salg ikke* skal finne sted til bestemte tider på dagen eller på bestemte ukedager.

Salg og *utlevering skal* ikke skje på søn- og helligdager, 1. og 17. mai, og på stemmedagen for stortingsvalg, fylkestingsvalg, kommunestyrevalg og folkeavstemning vedtatt ved lov.

§ 3-8 skal lyde:

§ 3-8. Salgssteder som ikke kan gis bevilling

Departementet kan *gi forskrift om at* visse typer salgssteder ikke skal kunne gis bevilling til salg av *alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 4,8 volumprosent*.

§ 3-9 nytt annet ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om innholdet i plikten for bevillingshaver til å sikre at bevillingen utøves i henhold til bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov.

§ 3A-1 skal lyde:

§ 3A-1. Retten til engrossalg av alkoholholdig drikk

Engrossalg av alkoholholdig drikk kan bare skje på grunnlag av *registrering som avgiftspliktig virksomhet hos toll- og avgiftsetaten. Engrossalg med varer hvor særavgift er betalt, kan likevel skje på grunnlag av registrering etter denne lov. Departementet kan gi forskrifter om registreringsordningen etter annet punktum.*

Den som har bevilling til å tilvirke alkoholholdig drikk etter § 6-1 anses også for å ha *rett til å drive engrossalg med alkoholholdig drikk som bevillingen gjelder for.*

§ 3A-2 skal lyde:

§ 3A-2. Hvem engrossalg kan skje til

Engrossalg av alkoholholdig drikk som ikke skjer til kjøper i utlandet, kan kun skje til den som har bevilling til detalj salg, skjenking *eller tilvirkning av* vedkommende drikk, *eller har rett til å drive engrossalg*. Engrossalg kan likevel ikke skje til den som bare har bevilling til salg eller skjenking for en enkelt bestemt anledning eller en ambulerende skjenkebevilling. Selgeren plikter å forvise seg om at kjøperen har nødvendig bevilling *eller har rett til å drive engrossalg*.

Departementet kan gi forskrifter om adgang *for den som har rett til å drive engrossalg* til å benytte alkoholholdig drikk som gave, lønn eller utbytte samt å selge alkoholholdig drikk til ansatte til eget bruk.

Merknad:

De øvrige bestemmelsene i kapittel 3A vil delvis overføres til særavgiftsforskriften. For de "rene" grossistene vil det bli vurdert om bestemmelsene skal følge av en henvisning fra forskrift etter § 3A-1 til særavgiftsforskriften eller om bestemmelsene skal beholdes i kapittel 3A. Bestemmelsene i kapitlet gjelder videre tilsvarende for tilvirkningsbevilling etter kapittel 6. Dersom regelverket for tilvirkningsbevillinger ikke flyttes fra alkoholloven, skal bestemmelsene fortsatt gjelde for tilvirkningsbevillinger. I og med at den lovtekniske løsningen derfor avhenger av en del spørsmål som er stilt åpne i høringsnotatet, har departementet valgt å ikke presentere et fullstendig lovutkast på dette punkt. Dersom kapittel 3A og/eller kapittel 6 opprettholdes i alkoholloven, blir det behov for følgende endring av § 3A-8, jf. forslagene til nye ledd også i §§ 3-9 og 4-7. § 3A-13 foreslås uansett opphevet.

§ 3A-8 nytt femte ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om innholdet i plikten for den som har rett til å drive engrossalg til å sikre at retten utøves i henhold til bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov.

§ 3A-13 oppheves.

§ 4-1 skal lyde:

§ 4-1. Skjenking av alkoholholdige drikker

Det kan ikke gis bevilling til salg og skjenking i samme lokale. Det kan kun gis flere skjenkebevillinger til samme lokale til én bevillingshaver.

Det kan bare skjenkes alkoholholdig drikk som er levert av en som har *tilvirknings- eller salgsbevilling, rett til å drive engrossalg*, eller som er tilvirket eller innført med hjemmel i § 4-2 tredje ledd.

§ 4-2 første ledd skal lyde:

Bevillingen kan gjelde alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 4,8 volumprosent, alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent, eller all alkoholholdig drikk.

§ 4-2 tredje ledd skal lyde:

Bevillingen kan utvides til å gjelde tilvirkning av *alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent* som ikke er tilsatt tilvirket alkohol eller til innførsel av *slik alkoholholdig drikk* som bevillingen omfatter, for skjenking i egen virksomhet. Bevillinger gitt for en bestemt del av året eller for en enkelt bestemt anledning, jf. § 1-6 tredje ledd, kan ikke utvides til å omfatte tillatelse til innførsel for skjenking i egen virksomhet. Også statlige skjenkebevillinger kan utvides til å omfatte slik innførsel. Bestemmelsene i lovens kapittel 1 og 4 får anvendelse så langt de passer.

§ 4-4 første ledd skal lyde:

Skjenking av *alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer* kan skje fra kl. 13.00 til 24.00. Skjenking av *annen alkoholholdig drikk* kan skje fra kl. 08.00 til 01.00.

§ 4-4 fjerde og femte ledd skal lyde:

Skjenking av alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer er forbudt mellom kl. 03.00 og 13.00. Skjenking av annen alkoholholdig drikk er forbudt mellom kl. 03.00 og 06.00.

Tiden for skjenking av *alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer* kan ikke fastsettes utover den tid det kan skjenkes *annen alkoholholdig drikk*.

§ 4-4 sjette ledd oppheves.

§ 4-4 syvende ledd blir sjette ledd.

§ 4-4 åttende ledd blir syvende ledd og skal lyde:

På overnattingssteder kan det skjenkes *alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent* til overnattingsgjester uten hensyn til begrensningene i denne paragraf.

§ 4-7 nytt annet ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om innholdet i plikten for bevillingshaver til å sikre at bevillingen utøves i henhold til bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov.

§ 5-2 første ledd skal lyde:

Departementet kan etter å ha innhentet nødvendige uttalelser gi

1. bevilling til å skjenke *alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent* på tog som er kollektive transportmidler,
2. bevilling til å skjenke *alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent* om bord i fly på innenlandske flyvninger,
3. bevilling til å skjenke *alkoholholdig drikk* om bord i skip som er kollektive transportmidler, og om bord i cruiseskip på turer av flere dagers varighet.

§ 5-2 tredje ledd skal lyde:

Bevilling etter første ledd nr. 3 til skjenking om bord i skip som er kollektive transportmidler, gir videre bare rett til å skjenke *alkoholholdig drikk med 22 volumprosent*

alkohol eller mer dersom skipet går i fart mellom Norge og utlandet eller i kystfart over fire dagers varighet.

§ 5-3 første ledd skal lyde:

Befalsmesser som drives i samsvar med retningslinjene for slik virksomhet kan gis bevilling av departementet til å skjenke *alkoholholdig drikk*.

§ 6-1 første ledd skal lyde:

Tilvirkning av alkoholholdig drikk kan bare skje på grunnlag av bevilling gitt av departementet, eller tillatelse etter § 4-2 tredje ledd. *Bevillingen kan omfatte alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent som ikke er tilsatt tilvirket alkohol, eller all alkoholholdig drikk.*

§ 6-1 tredje ledd skal lyde:

Bevillingsplikten gjelder ikke tilvirkning av *alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent som ikke er tilsatt tilvirket alkohol* til eget bruk.

Kapittel 7 skal lyde:

Kapittel 7. Gebyrer, avgifter og anvendelse av AS Vinmonopolets overskudd

§ 7-1 første og annet ledd skal lyde:

For bevilling til salg av *alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 4,8 volumprosent* og skjenking av alkoholholdig drikk skal det betales et årlig bevillingsgebyr som beregnes i forhold til forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk. Bevillingsmyndigheten *beregner* gebyret.

Departementet gir forskrifter om *gebyrets størrelse* og innbetaling av gebyret. For bevilling som gjelder skjenking ved en enkelt bestemt anledning og ambulerende bevilling, kan departementet fastsette et særskilt gebyr.

§ 7-2 første ledd skal lyde:

AS Vinmonopolet betaler hvert år en avgift til statskassen.

§ 7-3 skal lyde:

§ 7-3. Statens andel av AS Vinmonopolets overskudd

I forbindelse med statsbudsjettet fastsetter Stortinget hvert år en andel av AS Vinmonopolets netto-overskudd som overføres til statskassen.

§ 8-4 overskrift skal lyde:

§ 8-4. *Preparater* som anvendes til alkoholholdig drikk

§ 8-8 skal lyde:

§ 8-8. Ulovlig kjøp

Det er forbudt å kjøpe *alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent* på vegne av noen som er under 18 år eller annen *alkoholholdig drikk* for noen som er under 20 år.

§ 8-11 skal lyde:

§ 8-11. Forbud mot salg og skjenking til *rusmiddelpåvirkede* personer.

Det er forbudt å selge eller skjenke *alkoholholdig drikk* til personer som er åpenbart *påvirket av rusmidler*, eller skjenke *alkoholholdig drikk* på en slik måte at vedkommende må antas å bli åpenbart *påvirket*.

§ 9-2 annet ledd skal lyde:

Departementet gir forskrifter om avgrensning, utfylling, *gjennomføring av og unntak fra* bestemmelsene i første ledd. Departementet kan gjøre *ytterligere* unntak fra forbudene når særlige grunner foreligger.